

ملائقہ کی دنیا

۴۵ ادیبی ایل **موللا ناسریدین** نئی ۱۲ نمبر ۴۰ №

... غازیٹ، غازیٹ، تہ زہ خبر لر، بالقان ایشری، عثمانلی، آفتریا، بولغار خبر لری ...

آبونا قیمتی

فازنده و ۱۲ آبی (۵۲ نسخه) - ۵ منات
 روبه‌ده: ۹ آبی (۳۹ نسخه) - ۴ منات
 ۶ آبی (۲۶ نسخه) - ۳ منات
 ۳ آبی (۱۳ نسخه) - ۱ منات ۶۰ قپ
 اجبی ماکتار: ۱۲ آبی ۶ منات، ۶ آبی ۳ منات
 نسخی - اداره‌زده ۱۰ قپ، اوزک شهرزده ۱۲ قپ

۲۳ رمضان ۱۳۲۶ بازار ایرتسی

هر هفته نشر اولونور

۶ اوقتیار ۱۹۰۸

مجموعه‌نگ آدرسی:

تفلیس، ملا نصرالدین اداره‌سی

Г. ТИФЛИСЪ
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА

„Молла Насрединъ“

آجیق تورک دیلنده یازیلیمان مکتوب و مقاله

قبول اولوناز. آدریس ده‌کیشمک حتی ۳ دانه یدی

قپک مارفادر

اعلان

ملانصر الدینک اولمچ ایلک جلدتمش کتابلریندن برنجه عدد حاضردر. قیمتی اداره‌زده ۶ منات، بوجتا خرچی ایله ۶ منات ۵۰ قپدر.

درس کتابلاری

مکتبلرده اولمچ ایل درس ویزمک ایچون مشهور وطن دلی «کتابی (بازانی جریابوستی) و ایکجی ایل درس ویزمک ایچون باکو معلمی یازدیقلاری «ایکجی ایل» «کتابی اداره‌زده سالیق‌قنده. وطن دلی - ۳۵ قپ، ایکجی ایل - ۳۵ قپ. کوندرمک خرچی بیزم عهده‌زده.

دفترلر

شاکرد دفترلری سرغوب کاغذلار
 عسر بیر اوج ورق یاریم‌دان،
 مخصوص سفارش‌زده گوره اوقتیارک
 اولندا. حاضر اولاجاق. یوز عددی
 یکی منات ایکی عباسی.

Ученическія тетради. На
 Сергіевской бумагъ, изъ 31
 листовъ. Сотня - 2 р. 40 к.
 для русскихъ и мусульман-
 скихъ школъ.
 Тифансь. Типог. «Февраль»

یلنشا

انسان حدندن آرتیق بر شه سوویتیمه جوخ وقت دیلی نوتولان کیمی اولان و اول وقت ییلیمز که نه دیسون ونه فناپیشون. شاهک نامرد قوشولارنک باسیلمایغی ایشیدوب آنجاق بونی دیه ییلدک:

یاشاء ستارخان!

اداره‌لر

مجموعه‌نگ ۳۶ مجی نومره‌شنده چیکل شکلرک برنده یغان مکتبه شاکردلر و معلم دیریتقورک قاغنده نظامه دورماغی کونترلمشدی.

لاکن، بزه یقین اولوب که همین مکتبه بر یله ایش هیچ وقت عمله گلیموب.

کنجه مخبریمزدن توقع ایدیریک که یاز سون گورک، هانسی مکتب باره‌شنده اویزه یله خبری که نهدروب. بلکه مکتبک آدینی مخبریمز سهو یازوب؟

برپاراسوزلر

عشالی کدملرنده و خرده شهرلرنده ایندی هیچ کسک خبری بوخدی که دیاده نه ایشل توریبور: اوسیه که عشالی‌ده غازیه و ژور نالار همیشه قدغن اولوبلار.

پارانشلارک هامیسی اوله‌جسک، ایستور کدا اول، ایستور پادشاه اول، نجه که

کنجه اوزومی جوخ یه‌لی اولور.

سلطان عبدالحمیدک مخصوصی شبخی اوزی کیمی مفتہ خور منالاره شیخ‌لک اجازتنامه‌سی بایلوب رشوتلری چیلرینه دوله‌وراند نه سلطان حمیدک ونه شیخ‌لک یادینه دوشوردی که بر وقت اولار بولغارلار، قریشار و بوستالار عشالی‌نی آتوب کیمدرلر اوزگلهر بیشارلار. نجه که «عاشیخ» لار اوخولار: «روقت اولار سن ده می آتارسان».

طهرانده شیخ فضل‌الله «اسرار قاسی» کتابی‌نگ اوزندن تازه قانون اساسی یازوب، اما دیورلر ظالم اوغلی ظالم جوخ یاشخی یازوب.

یله گوردوم که بورویا حکومتلری بر آت جیم باغسردان سورا بولغاریا و آستریا مسئله‌سی آخرده الله تابشیراجاقلار.

«ملا نصرالدین»

بو بویدا

نهدر: اولور بو جوخ‌قلار عیان بو بویدا - بو بویدا هار آکیدیر یویاز بغلار آمان؟! بو بویدا - بو بویدا....

اگیلرنده «بولوز» باشلارندا باقتنی نایشا آیلارندا اوردوس تک نشان بو بویدا - بو بویدا

مگر بولار دگل اولاد پل‌زاد دینداران؟ دوتورلار اوشقولاردا مکان بو بویدا - بو بویدا

عجب بوک بولارگه عجب حیاری واردر بو بوک آدم‌تک اوقورلار همان بو بویدا - بو بویدا

بولار کرک هله «مجمعه‌ده» هیقتان «قره‌شده» کتاب علمی اوقورلار روان بو بویدا - بو بویدا

آنا دلین یله بیلیمز ایگریمی یاشلی جوانلار بیلورلر ایمی بولارنشان بو بویدا - بو بویدا

اسان مختلفه بیسلمسی هسه یله دورسون قاپرلار ارض نهدر، آسجان بو بویدا - بو بویدا

مساحت کره ارضنی قطعه قطعه کانیرلار دیورله سیر ایلور خاکدان بو بویدا - بو بویدا

بون کواکسی بربر اوز آدلارله سایرلار که سیر ایدیر هر سی هر زمان بو بویدا - بو بویدا هنوز بر ایسی‌لی بیلمین زمانلری ایکن ایدیرلر علم حسایی بیان بو بویدا - بو بویدا یقین که بولار انقین ایدیر بویلمکی شیطان.... وگر نه بولجه یله‌رمی اولان بو بویدا - بو بویدا آماندی قویما یوک اولادگر آدوب چنجا بولدن اوله بو یاشخی ولدر یامان بو بویدا - بو بویدا (دیندار)

اعلان

من، سابلچی قونستولی، جمیع ایران اهله خیر و بربرم که هرکسک بر اوزگه‌شده آلاچانی اولسه، قونسولخانه‌یه رجوع ایسون، من بورجلینی جاغروب تیزلک ایله یولی آلوب صاحبه و بربرم، لاکن اون سکر منات دان اوج منات زحمت حسی چیچاچام. هرچند قیاقده مناه اون قپ آلبیردی، اما حال حاضرده قانون ایلادیغی ایچون بو قدر آلبیس.

ملاکه صفتلی

آند اولسون سنگ بیله او عزیز عزیز جانکه که منن شکته نس، خوش خاصیت، عملی صالح، بی طمع سوزی دوز و امین آدم دنیا اوزینده تابولماز. یلان دانشمق، آدم آلتامق، خیله فورماق، فته و فساد سالمق، حرامی حلال، حلالی حرام ایتمک من بی چاره هیچ بیلمرم که نهی، اما نه ایله‌سن، گل گور، بوظام قنایس جماعتی نام حقیقه‌ده نه لمر بوط - سوزلر دانوشورلار، والاهی یادیمه دوستنده آت قالور جن تپمه چیچا. آکیشی مگر من باشی کوللی او آدم که:

- ۱) مسجده فقیر فقرا یقین سیر آدینه اوزوم اوز الیمه یقینیم یوللری جینمه سلام؟
- ۲) مرتبه‌خوانلر ایله آلتندن معامله ایوب اوللر اوز لغنه یقینلاری بوللره شسریک اولام؟
- ۳) بعضی لغ چخان ایشلرده خیله ایله غیرال غورباطورک آدینی میدانه چکوب اونا یونا توب توفنک گلم؟

رمضان کیچکسی

بو کولرده باکودن گلن کاغذلرک هر برشی آجرسان، باشندان یازیوب «اوروجلنک اوچومچی کیچکسی سوراخانکی کوچده فلان و فلان».

روایت نجه جوردر، و هیچ یاش آچماق اولمور. بیری یازیر که «سوراخانکی کوچده میر حسن پلاندنه اوردوبادلی‌لار

افشاردان سورا بر قوجا کیشی ایلورلر گویا ایولنه برسوللر، اول قوجا جم خم ایلور دیور که اوردوبادده ایکی آروادیم وار. ایندی من‌ده یتیش باشند بر قوجا کتیم، دخی مگا ایولنک پارتاشماز، اما اولمور اوردوبادلی‌لار ال گونور، برلر و ژورن دیورلر که «اوماز کرک سنی ایولندیرک» آخرد قوجا جم خم ایله ایلیه راضی اولور، اوردوبادلی‌لارده بر جوان اوغلانی آروات االتاریه گیتیریرلر و حاللا حاللایان قوجا کتیمه گلین گنوریرلر، و ناشایه جوخ آدم یتیش. دیه‌سن که گویا بر تاتردره آخرد بلاق قوجا دیور که بونی اوتادوب اله سالیلار.

کاغذک برینده اوزگه‌چور یازوبلار: یازوبلار که اوروجلنک اوچومچی کیچکسی سوراخانکی کوچده بر دسه کرکلی و مشهدی افشاری آچابدان سورا اون یش اون آتی باشند بر خارچی اوشایی سزه

کون اور تاقی (اور و جلقده)

کردقی (اور و جلقده)

دو نوک تزی سکا دیوم آخشا کا باب پتیشدر

ایکندی دتی (اور و جلقده)

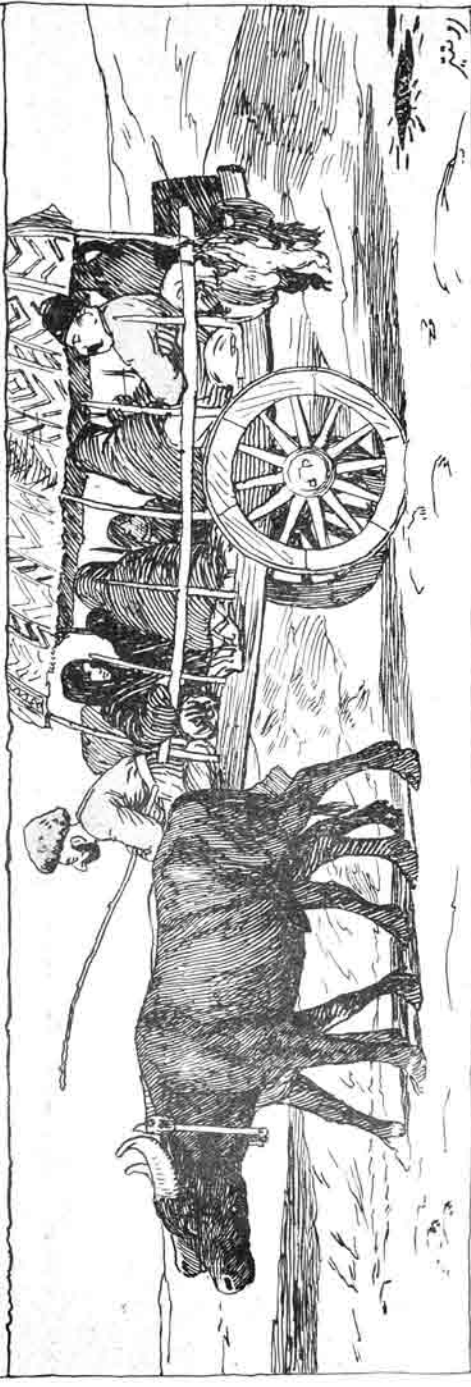

نماز دن سورا :
شکر سکا الاھی
بول خزنه کردن
منه ده قسمت
ایله دگ شکر
کر سکا الاھی !

افطار دتی

آخسه اویزدنده رجب بایرام اوغلی ننگ رمضانده کی مشغولیتی (بوج خوشن آدام در برگون ده او

رویتیر

ایرینی لر و مسلمانلار دیلمان یا یلاغندن قاپیرلار ایلرینه

ЖИГО С. БАТОВА

قوناق چاغرىلار... كاغذك دالېنى اوخويا يېلەدېك. چونكە قارىشىخ يازىلۇپ، اما بعضى گامارنەن يېلە باشە دوشمك اولار، مئلا، مردن بر گورورن كە مسلمان ايچىندە مشغولت ايچون يەنى بېلەھا، غرض، كە مختصرى، مسلمان ايشى، واسلام.

مخبريمز دەمدەكە يە يازدىق كە بزە احوالاتك دوزىلى يازوب گولدرسون

مؤمن

مؤمن آدم امانە خيات ايتمز. خاندانە محمدوفارلاڭ، باشرى كرابلى حسين الملهك مخلوقە ظلم ايلوردى، و آخردە خاق اجتايغ ايدوب اونك شىخى دفع ايلەدىلەر، او گېندى اوز ايشىنە، اونك يرنەدە ائىدى يەر مشەدى مختار پيدا اولوب.

ائىدى بو مازىتقك ايشى لاپ جېتەدە دوشوب. بو دە يېلەز خلقە ظلم ايلەسون، يا ايلەمەسون: اكر بو دا باشلوب ظلم ايلەسە، گنە جاعت باشاباقلاز بوئى دە داتە باسماغە، معلومدر كە جفاغە قاتارلىق آدم جوخىدى، بورادە

موز الان بگك

سېياختنامە سى

(گېچن نومردەن سورا)
بىر گون مشەدە ايشىندىم كە ولايتمزدن اوستاغى آدېندە بىر مەشھرىم گلوب زيارتە. مەن گېندىم كە بلكە زوارلاڭ ايچىندە اوستا غلى ئايام و ولايتمزدن احوال سوروشام. گوردىم كە زىھك دورمستە بىر دستە زوار سىخ اولوب، بورادە بىر قېغىل آيىلوب، زوار، لاز نوبت ايلە گلوب يايىشېرلاز بو قېغىلدا ن بىر قىر سالا ئايلاز، مئلا، اوشاخلاز كسوف دان ساللان كىيى، و سورا قېغىلدا ن يايىشان آدم چىكەر كئارە، بىر اوز كسى گلوب قېغىلدا ن يايىشىر و بىر قىر آيىلاندا ن سورا بۇرېسى گلوب يايىشىر.

بىردن گوردورن كە بىر قىشقىخ دوشدى: مەنمە اولور كە بىر خوشبختك قېغىل آيچىدى، گوردوس كە خداملار بو كىشى احاطە ايلېوب

ھند آرخی دگل كە پارسىدىق نە ائىستور، ايلەسون، يا ائىكە ايروان شېھرى دگل كە دولتلى حاجىلار باقى الرېنە آسولار و باققە وقىيل گونون مسلمانلارى مر طور اجتمك ايلە تووز قازانسولار.

بلى، مشەدى مختار ائىدى يېلەم نە ايلەسون: ظلم ايلەسە، اولماچاق، ايلەمەسەدە - امانتە خيات ايلەمش اولماچاق، بوئى دە كە اوز اوستە گورتورە يېلەمز، چونكە كىشى بىر مؤمن آدمدر.

مئلا بىر ھفتە بوئدان ايرەلى خان محمد آدېندە بىر قىر آدم داغدان ائىكى بوت تەدىر توپراغى قازوب گنورمشدى كە گېچىردوب روس طرفندە سالتون، مشەدى مختار خېردار اولوب بعضى سؤال جوابىن سوراخان مەمدن اون سكر مات جىرىمە آلوب و دېئوب كە «آناحسن گنجلى مەى امين يىلوب بو كندىرى مگا تايشروب، و ايراندە مرنە قدر داغ وار ھامىسى آغا حسنگدر، ائىدى بو جىرىمە نى اكر مەن آتاسام امانتە خيات اولار؛ بوئى دە كە مەن ايلە يېلەم، چونكە مەن بىر مؤمن آدمام»

ھباركە اولسون دېيورلر، بو خوشبخت مشەدىدە الېنى جېتە سالوب خدامە بول وئىرر.
زىھك دورمستە آيىلان قېغىل بىر عىمك كوموش قېغىلدى. بو قېغىل اوچور قايىلوب كە باغى اولياندەدە آساقق ايلە آچىلمىر: ھاندە بىر گوجل آدم بايشوب قېغىلدا ن آيىلاندا ن بىردن آچىلر، و بىردە خداملار بونكە قەدىخى يىلرلر: زوارلاڭ ظھرىنە باخوب ھانسىنە اللقاتلارنى اولسە، قېغىل نە حور قورورلارسە ھمان خوشبخت آدم قېغىلدا ن چكندە قېغىل آچىلر. ھىركىك قېغىل آچىلسە، بىنى اونك زيارنى قبول اولونوب، ھىركىكى آچىلمايە، زيارنى قبول اولونىوب
زوارلاڭ جوخى ايلە يىلر كە زيارت زيارت عىض بو قېغىلدا ن عبارتدر. مەن جوخلارنى گوردوم كە قېغىل ايلوردىلر، دىمېرى قايران قېغىل ايلە بايلوردىلر كە آرقايلردىلار قېغىلى يىوب قورتارسولار.
ئقل ايلورلر كە بىر گون خراسانك كندىرلنك

دوغرودان، يازىق مشەدى مختارلا ايشى لاپ جېتە دوشوب: اكر ظلم ايلەسە، - اولماچاق، اكر ايلەسە، بو دە اولماچاق، چونكە كىشى آقا حسنگلر و كېلدر، مؤمن اولاولا امانتە خيات ايلە يېلەم.

دوغردان دە، جوخ جېتەن ايشىدى.
«جىراجراما»

دعوا خبرلىرى

غازىتە لىر يازىزلار كە بلغارىياڭ استقلالېتى انگلىس حكومتى تصدىق ايلەمك ائىستەمىر . روسىە حكومتى بارەستەدە بىر يەلە سوز دانېشېرلار. او كە قالدى آلمانيا حكومتى . اودە دېيور كە بو مسئله نى آچماق ايچون كرك تازەدن قوتقرانس تشكيل اولولا . اما بو گادە محمدعلى شاھ راضى دگل: شاھ جواب وېر و بىدرك قوتقرانس تشكيل ايلەمك مەمل و اورئولى مسئله لرى مئازكە ايلەمك دن اوترى لازمدر . بىر صورتدە كە بولغاريا كونى گون اور تاجاغى قانوندن كئار برايش گوروب ، لازمدر دېتمەز سوبلەمز اونك بورېنى ازمك.

بىرىندن بردستە زوار كېلەرش زيارتە. از قضا، ھمان گون كوموش قېغىل سېشىش ايشى، و آباروب و بىرىش ايشىلر قايرمانە، گندەن كەن زوار ايشىدوبلر كە كوموش قېغىل اورادە دگل، و زوارلاڭ ھامىسى يارى بولدا ن قايدوب كېموبلر ايلورنە.
ھلە قېغىلدا ن سولې بورادە بىر يالتار مئشلە سى دە وار. جوخ آرتق مؤمن و مەقس مشەدىلر يالتارلارىنى چىخاردوب قوبلارلار زىھە كە كېچە اورادە قالب تېرك اولسون، و سحرلر گلوب آبارارلار.

اما ھىمەشە بولتارلارلاڭ تازەلرى و بەھالى لارى سحر زىھدە بىوخ اولور و صاحى سوراوشاندە كە ھەئائى مەم يالتارىم، خدام جواب و بىرېر كە ھىسنگ يالتارلاڭ حرام يالتار ايشى، اونچون كېچە زىھدن اوز اوزىنە بوخ اولوب، بوخ اولان يالتارلارنى خدام آباروب سورا بازاردە ساتتارلار.

(مابەدى وار)
مشەدى موزالان بگك

بودرك بۇر قەدەمە گلوب كە قانۇن اساسى بە دوشمن چىك گوسەتورېر و گويال آلتەنن سلطان عبدالحمىدەدە بۇر قەدەمە داخلىدر. بىر خېروار كە اسانك عقىل كىر، بىر خېردە وار كە اسانك عقىل كىمىر . تكلېف عارقكدر . «لاغغى»

تەغىب ايلەر

(مىلار يەزدن بىرىنى لك اولماقنى)
مئلا نەغىب ايلەم، اكر صاحب توانا، بىنى آدېنى دولتو فويالار، آرتوق دىيورەم، اوج كوشە يادورت كوشە بىر، قەشك سقرە، آچوب، دىنياڭ بىر تەزىد خورەمكارنە سى مەنى قوناق ايلەر.

مئلا نەغىب ايلەم، اكر (نايى شېخ الاسلام) كىچە و بازار ايلە كىموب كندە ويا بىر مەجلە داخلى اولاندا، بىوك، كىچك، ھامى بىرىسەن اياقە قالدوب، آدام اوج دقە سلام وېرەر، دىمەلى اوگا بىر بالاچە حرمت قوبلار.

پوچتاقو طوسى

ھند آرختەدە، بىر سىياح: مىراوى پاسرىدېق دن يانە بزە گان شىكېنلرگ بارىسى گنە غوبرنا توريە گولدرىلسە، التە اوگا تىببە اولونار .

عشق آباددە، مەھالە: ۴۲ مەجى نورمەدە بىر نەچە سوز يازارلىق .
باطومدە، نامردە: ياپات سوزلرگ لدنى بوخدى .
مەدىر و باش مەرد: چىلېل مەمدىق زادە.

اعلان

۱) حساب مشەلرئى (Задачникъ)
بو گونلردە «حساب مشەلرئى» آدلى كئاب چاپىن چىقىدى، بو كئاب مەكئېلرەدە و ايلورلدە تەلەم ايچون تەرتىب اولونوب ۷۸۱ حساب مشەلە سىنى، ۲۳۷ تەلەمات رەقىمەلى و روسىيەدە قىلىس دە «غېرتە» مەتبەسەدە چاپ اولونلى

استغمال اولتان اولچوبرى و اواجولرە دائر تەلېماىرى خاويدر. مسئله لرك بىر جوخى فولد بىر عىك و بارىسوف ساتاروگك كئابلىرىنن ترجمە اولنمشدر و بوللرگ اصولبە ۱۴ نوعە تقسىم اولنمشدر. قىمىتى ۳۵ قېكدر .
۲) گونەمك دىرلرى بازماق ايچون بومبە دقترئى (Дневникъ)

شاگردلرە كوشەمك، ھفتەك آيتق و ايلانك نومرەلر قونماق و دىرلارى بازماق ايچون جەولرئى، خايليران مەھافىزە اولنماق ايچون تەلېماىرى و بىس دىگر معلوماى خاويدر قىمىتى ۳۰ قېك

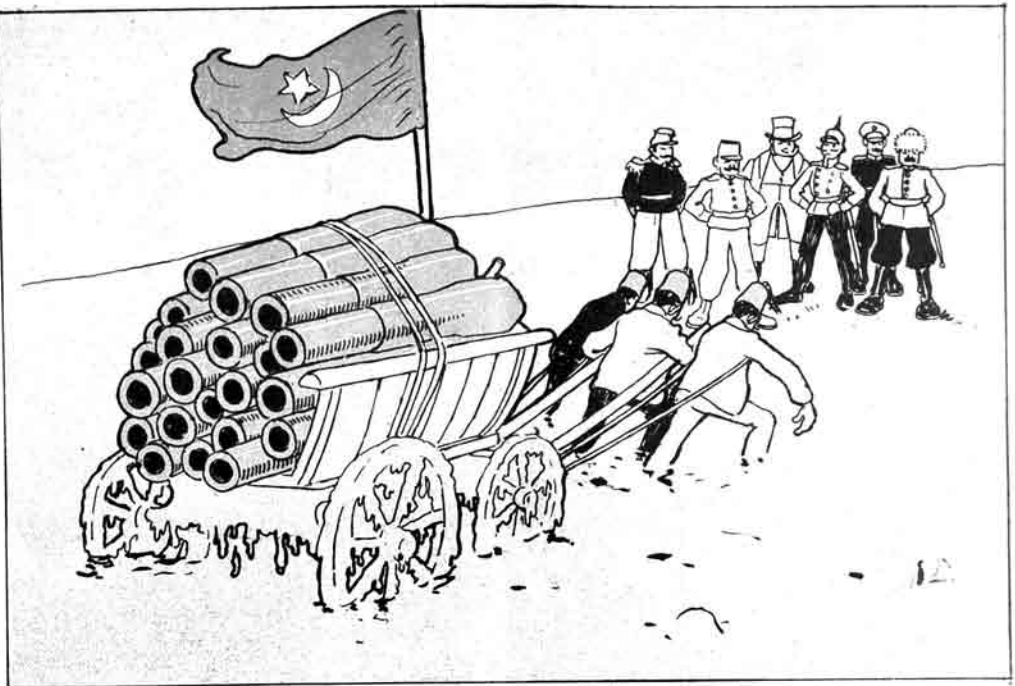
بو كئابلىرى آلماق ائىستەن مەملارە و كئابچلرە بو بوك تقاتو قوبولاجىمىز. اون عەددەن كىسكىنە بوچتا مارھالرى قبول اوللور، خول عىن ايلەرلە نالوز ايلە گونەمە بولور . آدرىس: كىجەدە حەمىدك اېوسف بگوفە ياخود مەكت روھانى كئىبخانەسى نە

تشریح القرائى

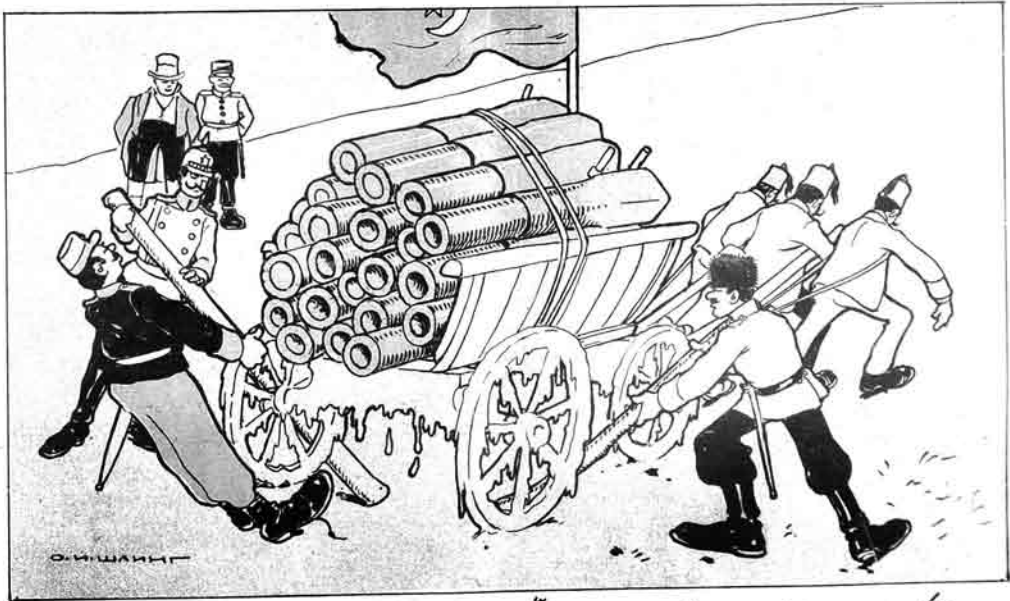
آخوند حاجى مەمدىق ارس زادەك بونام دە يىگى اصول اوزرە «ارتە» علمە دائرە جوخ آچىق، و آيدن سورتدە يازدىق كئاب ھىر بىر مسلمانە لازم اولماقە يىلە رشەبە، اعدادىبە مەكئېلرە اوخولتدۇرلەقە ال و بىرىشېدر، جەملى بىر مئلا، جەلئىر ۹۰ قېكەن سائيلور، ھىر بىر نالوز اصولبە كوندرىلور، جوخ آسولار .
يوزدە ۲۰ كىشك اوتور، خواھش ايلنلر بو آدزىلە رجوع ائىنولر:

Тифлисъ
Сурып-саркисская уз. № 50
А. Арасть-заде

ايران جماعتك داخل و خارجدە چىككارى سىخىتلى و مشروطىتە دائر و ايرانگ آخر حدەتە لرىتون موشع و آچىق سوزغلى آھرىقتالارى مېوزا غلام حسين بوىنىك ائزى و تورك دىلندە ايلكىمى ائل فرات كئتاب و رستم سېراب و صحىحۃ الاطفال كئالارى قىلىس دە حاجى على اسمر مەھمەدەمك كئاب فروش كندە خايلار . خواھش ايدن مشرىلرە «تون ايلە» گولدرە بولور.

برجوا ملارده نو یاتمش آرابانی تور تاران اولو بلار ...

آکیشی 'بز عثمانلی جوانلارینک ایشهرینی اولجه ظرافت بیلدیک . بز اولی دکل اینک که او دیر یلسون